

LBRIS

We know

Redactor: Teodora DUMITRU

Tehnoredactor: Cristina RUSU

Coperta colecției: Alina ADĂSCĂLIȚEI

ISBN 978-630-368-110-8

© Editura Art, 2025, pentru prezenta ediție

GEORGE COȘBUC

BALADE ȘI IDILE.  
FIRE DE TORT



## CUPRINS

|                               |          |
|-------------------------------|----------|
| <i>Tabel cronologic .....</i> | <i>5</i> |
|-------------------------------|----------|

### BALADE ȘI IDILE

|                                 |    |
|---------------------------------|----|
| Noapte de vară.....             | 11 |
| Mânioasă .....                  | 13 |
| Nu te-ai priceput .....         | 15 |
| Nunta Zamfirei .....            | 17 |
| Rea de plată .....              | 23 |
| Crăiasa zânelor .....           | 24 |
| <i>Ex ossibus ultor!</i> .....  | 29 |
| Vestitorii primăverii .....     | 31 |
| Pe lângă boi .....              | 33 |
| Trei, Doamne, și toți trei..... | 34 |
| La oglindă.....                 | 37 |
| El-Zorab .....                  | 41 |
| Numai una! .....                | 46 |
| Regina ostrogoților .....       | 48 |
| Dușmancele .....                | 50 |
| Lordul John.....                | 54 |
| Moartea lui Fulger .....        | 56 |
| Vara .....                      | 64 |

### FIRE DE TORT

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| Mama.....                 | 69  |
| Lupta vieții .....        | 71  |
| Ștefăniță-vodă.....       | 72  |
| Unul ca o sută .....      | 75  |
| Noi vrem pământ!.....     | 76  |
| Doina .....               | 79  |
| La Paști.....             | 83  |
| Iarna pe uliță .....      | 85  |
| Ispita .....              | 89  |
| Dragoste învrăjbită ..... | 91  |
| Decebal către popor.....  | 100 |
| Legenda rândunelei .....  | 103 |

|                           |                  |     |
|---------------------------|------------------|-----|
| IBRIS                     | We know<br>books |     |
| Tricolorul.....           |                  | 106 |
| Colindătorii.....         |                  | 107 |
| Cetatea Neamțului .....   |                  | 109 |
| Concertul primăverii..... |                  | 115 |

#### NTECE DE VITEJIE

|                                     |     |
|-------------------------------------|-----|
| Cântec.....                         | 119 |
| Cântec ostășesc.....                | 120 |
| Dorobanțul.....                     | 122 |
| Cântecul cel vechi al Oltului ..... | 124 |
| <i>De profundis</i> .....           | 125 |
| Carol Robert.....                   | 127 |
| Cântecul redutei.....               | 130 |
| Povestea căprarului.....            | 132 |
| O scrisoare de la Muselim-Selo..... | 134 |
| Pașa Hassan.....                    | 137 |

În colecția „Mari scriitori români” au mai apărut:

Marin Sorescu, *Poezii alese*

Marin Sorescu, *Teatru I – Setea muntelui de sare (Iona. Paracliserul. Matca)*

Marin Sorescu, *Trei dinți din față*

Mihai Eminescu, *Geniu pustiu. Sărmanul Dionis și alte scrieri în proză*

Mihai Eminescu, *Poezii*

Mihail Sadoveanu, *Venea o moară pe Siret*

Mihail Sadoveanu, *Nunta domniței Ruxanda*

Mihail Sadoveanu, *Viața lui Ștefan cel Mare*

Mihail Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă*

Ioan Slavici, *Mara*

Mateiu I. Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*

I.L. Caragiale, *Teatru*

I.L. Caragiale, *Nuvele și povestiri*

I.L. Caragiale, *Momente și schițe*

Ion Creangă, *Amintiri. Povești. Povestiri*

*Balade populare*

Garabet Ibrăileanu, *Adela*

În curs de apariție:

Vasile Alecsandri, *Teatru*

Petre Ispirescu, *Legende sau basmele românilor*

**1912** – În anul morții lui Caragiale, publică *Amintiri despre Caragiale*, în revista „Flacăra”.  
Publică o culegere de *Balade* (populare și culte).

**1915** – În urma unui accident de automobil, moare fiul său, Alexandru.

**1916** – Este ales membru activ al Academiei Române.  
Îi apare volumul de versuri *Drumul iubirii*.

**1917** – Își finisează versiunea la *Divina Comedie* și glosele despre Dante.

**1918** – *Balade și idile* ajunge la a opta ediție, *Fire de tort* – la a șaptea.  
Apare, în paginile revistei bucureștene „Scena”, *Vulturul*, ultima poezie semnată de Coșbuc.  
La 9 mai, poetul încetează din viață, în vârstă de 52 de ani.

## Balade și idile



(1893)

## NOAPTE DE VARĂ

Zările, de farmec pline,  
Strălucesc în luminiș;  
Zboară mierlele-n tufiș  
Și din codri noaptea vine  
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă  
Vin încet și scârțâind;  
Turmele s-aud mugind,  
Și flăcări vin pe luncă  
Hăulind.

Cu cofița, pe-ndelete,  
Vin neveste de la râu;  
Și, cu poala prinsă-n brâu,  
Vin cântând în stoluri fete  
De la grâu.

De la gârlă-n pâlcuri dese  
Zgomotoși copiii vin;  
Satul e de vuiet plin;  
Fumul alb alene iese  
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină  
Toate zgomotele-n sat,  
Muncitorii s-au culcat.  
Liniștea-i acum deplină  
Și-a-nnoptat.

Focul e-nvelit pe vatră,  
Iar opaițele-au murit,  
Și prin satul adormit

Doar vrun căne-n somn mai latră  
Răgușit.

Iat-o! Plină, despre munte  
Iese luna din brădet  
Și se nălță,-ncet-încet,  
Gânditoare ca o frunte  
De poet.

Ca un glas domol de clopot  
Sună codrii mari de brad;  
Ritmice valurile cad,  
Cum se zbate-n dulce ropot  
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;  
Satul doarme ca-n mormânt  
Totu-i plin de duhul sfânt:  
Liniște-n văzduh și pace  
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,  
Dorul tânăr și pribag.  
Tainic se-ntâlnește-n prag,  
Dor cu dor să se cuprindă,  
Drag cu drag.

(1892)

## MÂNIOASĂ

Am să merg mai înspre seară  
Prin dumbrăvi, ca mai demult,  
În priveghetori să-mi pară  
Glasul Linei că-l ascult.  
Mai știu eu ce-aș vrea s-ascult!  
Că-n zori Lina sta-n porțiță,  
Sălta-n vânt a ei alțiță,  
Vântul îi sălta-n costiță  
Și-i făcea floare-n obraz:  
Eu mergeam la plug în laz<sup>1</sup>,  
Și, când trec, Lina s-ascunde,  
Parcă nici nu m-a văzut.  
Îi vorbesc, și nu-mi răspunde,  
Nu-mi răspunde!  
Și-o întreb, și nu-mi răspunde!  
Și mă mir – ce i-am făcut!

Vreau de-aici să rump o floare!  
Ochii unui înger scump  
Au albastrul de cicoare,  
Și cicoare vreau să rump –  
Mai știu eu ce-aș vrea să rump!  
Că-n amiazi venind pe vale,  
Întâlnii pe Lina-n cale:  
Fragi i-am dat, ea mi-a zis: –  
„Na-le!

Ți-am cerut eu ție fragi?”  
Ochii ei frumoși și dragi  
Priveau tot spre poala rochii,  
S-a pus Lina pe tăcut,  
Și vedeam că-i umblă ochii,  
Umblă ochii!

<sup>1</sup> LAZ – teren de curând despădurit, transformat în loc arabil sau pășune.

Ca la șerpi, îi umblă ochii,  
Și mă mir ce i-am făcut!

Să-mi pun capul pentr-o Lină,  
Să mă fac un om pribeag!  
Ieși din neguri, lună plină,  
Să mă vezi la Lina-n prag –  
Mai știu eu ce-aștept în prag!  
Alte dăți suna zăvorul;  
Lina pe furiș, ca dorul,  
Pășea-n degete pridvorul  
Și la mine-n prag venea  
Mamă-sa cât ce-adormea.  
Azi ard hainele pe mine,  
Mi-e greu capul ca de lut,  
Stau în prag – și ea nu vine,  
Nu mai vine!  
E târziu și nu mai vine...  
Și mă mir ce i-am făcut!?

(1889)

## NU TE-AI PRICEPUT

Nu te-ai priceput!  
Singur tu nu mi-ai plăcut,  
Că eu tot fugeam de tine?  
O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine!  
Ți-am fost dragă, știu eu bine,  
Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.  
Și eu toate le-am făcut,  
Ca să poți să-mi spui odată,  
Să mă-ntrebi: „— Mă vrei tu, fată?”  
Și plângeam de supărată  
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!  
Zici că-s mândră și n-am vrut  
Ca s-ascult vorbele tale?  
Dar de unde știi? În cale  
Ți-am umblat și-n deal și-n vale,  
Și-orișiunde te-am știut.  
Zile lungi mi le-am pierdut,  
Să mă-mprietenesc cu tine;  
Tu-mi umblai sfios, Sorine,  
Și plângea durerea-n mine,  
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!  
Am fost rea și n-aș fi vrut  
Să te las, ca altă fată,  
Să mă strângi tu sărutată?  
Dar m-ai întrebat vrodată?  
Mă-nvingea să te sărut  
Eu pe tine! Pe-ntrecut  
Chip cătam cu viclenie  
Să te fac să-ntrebi, și mie

Mi-a fost luni întregi mânie  
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!  
Zici că de m-ai fi cerut  
Mamei tale noră-n casă,  
N-aș fi vrut să merg? E, lasă!  
Că de-o fată cui-i pasă,  
Nu se ia după părut!  
De-ntrebai, ai fi văzut!  
Tu să fi-nceput iubitul,  
Că-i făceam eu isprăvitul –  
Tu cu pâinea și cuțitul  
Mori flămând, nepriceput!

(1889)

## NUNTA ZAMFIREI

E lung pământul, ba e lat,  
Dar ca Săgeată de bogat  
Nici astăzi domn pe lume nu-i,  
Și-avea o fată, – fata lui –  
Icoană-ntr-un altar s-o pui  
La închinat.

Și dac-a fost pețită des,  
E lucru tare cu-nțeleș,  
Dar dintr-al prinților șirag,  
Câți au trecut al casei prag,  
De bună seamă cel mai drag  
A fost ales.

El, cel mai drag! El a venit  
Dintr-un afund de Răsărit,  
Un prinț frumos și tinerel,  
Și fata s-a-ndrăgit de el.  
Că doară tocmai Viorel  
I-a fost menit.

Și s-a pornit apoi cuvânt!  
Și patru margini de pământ  
Ce strimte-au fost în largul lor,  
Când a pornit s-alerge-n zbor  
Acest cuvânt mai călător  
Decât un vânt!

Ca ieri, cuvântul din vecini  
S-a dus ca astăzi prin străini,  
Lăsând pe toți, din cât afund  
O mie de crăimi ascund,  
Toți craii multului rotund  
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat  
 Un împărat după-mpărat  
 Și regii-n purpur s-au încins,  
 Și doamnele grăbit au prins  
 Să se gătească dinadins,  
 Ca niciodat'.

Iar când a fost de s-a-implinit  
 Ajunul zilei de nuntit,  
 Din munți și văi, de peste mări,  
 Din larg cuprins de multe zări,  
 Nuntași din nouăzeci de țări  
 S-au răscolit.

De cum a dat în fapt de zori  
 Veneau, cu fete și feciori  
 Trăsnind rădvanele de crai,  
 Pe netede poteci de plai:  
 La tot rădvanul patru cai,  
 Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,  
 Și din Zorit, și din Apus,  
 Din cât loc poți gândind să bați  
 Venit-au roiuri de-mpărați  
 Cu stemă-n frunte și-mbrăcați  
 Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Grui  
 Cu Sanda și Rusanda lui,  
 Și Ținteș, cel cu trainic rost,  
 Cu Lia lui sosit a fost,  
 Și Bardeș cel cu adăpost  
 Prin munți sâlhui.

Și alții, Doamne! Drag alint  
 De trupuri prinse-n mărgărint!  
 Ce fete dragi! Dar ce comori  
 Pe rochii lungi țesute-n flori!

Iar hainele de pe feciori  
 Sclipeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;  
 Și-n creasta coifului înalt  
 Prin vulturi vântul viu vuia,  
 Vrun prinț mai tânăr când trecea  
 C-un braț în șold și pe prăsea  
 Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări  
 Văzutu-s-a crescând în zări  
 Rădvan cu mire, cu nănași,  
 Cu socri mari și cu nuntași,  
 Și nouăzeci de feciorași  
 Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai,  
 Ieșit-a-n cale-ales alai  
 De sfetnici mulți și mult popor  
 Cu muzici multe-n fruntea lor;  
 Și drumul tot era covor  
 De flori de mai.

Iar când alaiul s-a oprit  
 Și Paltin-crai a stărostit<sup>1</sup>  
 A prins să sune sunet viu  
 De treasc și trâmbiți și de chiu –  
 Dar ce scriu eu? Oricum să scriu  
 E nemplinit!

Și-atunci de peste larg pridvor,  
 Din dalb iatac de foișor  
 Ieși Zamfira-n mers isteț,  
 Frumoasă ca un gând răzleț,  
 Cu trupul nalt, cu părul creț,  
 Cu pas ușor.

<sup>1</sup> A stărosti – a peți.